

Maja Das Gupta

per Gemma Rodríguez

La meua entrevista a la Maja va ser com una carrera d'obstacles per molts motius. I gràcies a això, vaig descobrir moltes coses sobre ella i sobre la seva vida; i puc dir que és una dona molt interessant, plena de vida i de contradiccions. Aquests dies ens hem estat enviant correus electrònics en què parlàvem de coses molt personals i em sap greu dir-vos que us perdreu totes aquestes confessions. De tota manera, espero que a vosaltres també us agradi aquesta entrevista. És interessant descobrir que, a vegades, parlar de l'altra cultura és, de fet, parlar de casa.

En primer lloc, tinc curiositat per la teua cultura alemanya. Vas néixer a Munic, vas estudiar a Leipzig i ara vius a Berlín. Des d'un punt de vista cultural i d'estil de vida, com has

viscut això d'anar a viure al nord-est del país, sent del sud d'Alemanya?

La meua cultura alemanya —és un terme interessant. Quan vivia a Munic, sovint em preguntaven pel meu nom i havia d'explicar que sóc mig índia. Si em preguntaven: d'on ets? Sabia que el que volien era conèixer l'origen de la meua família. Quan vaig estudiar a Leipzig, de sobte van deixar de preguntar-m'ho. Llavors, em demanaven: ets de l'oest o de l'est? Després d'aquells anys a Leipzig, vaig fer com una mena de beca a Munic, en un teatre. Un dia, el tutor em va preguntar: ets de Leipzig, oi? I com que hi havia estat els darrers anys, vaig dir: sí. Però va continuar: també ets nascuda allà, oi? No volia dir cap mentida però, metafòricament, era com si fos veritat i, per tant, vaig dir: sí. I ell va res-

pondre, força content: es nota en els teus textos, que vas néixer a l'est d'Alemanya.

En termes de l'altra cultura, m'agradaria saber si això és una cosa que la gent intenta descobrir immediatament, si ets de l'est o de l'oest.

Sí, tard o d'hora la gent intenta descobrir si ets de l'Alemanya de l'est o de l'oest. Penso que parlar de *l'altra cultura* és molt interessant. Per a mi, ara mateix, *l'altra cultura* és la part oculta. Parlar de *l'altra cultura* implica, primer de tot, que només n'hi ha dues. I realment no és així. Tenim tants sistemes subculturals! Molts més de dos. Per tant, per parlar de *l'altra cultura* es parteix d'un acord tàcit sobre alguna cosa aliena a un estàndard, diferent d'un mateix potser o d'alguna altra cosa que en aquell moment és *la norma*. Penso que *un mateix* és també una combinació de moltes cares, un cor *d'altres* que intenten ser un mateix. Per a mi, la gent que travessa fronteres s'ha convertit en un tema interessant. Això tampoc no vol dir que hi hagi només dos punts de referència. Durant força temps, he

estat escrivint un text sobre el meu pare, que va emigrar de l'Índia a Alemanya i a Anglaterra. Cada país li va deixar les seves traces. Però, evidentment, la noció de *l'altre* no funciona només a escala nacional. Una vegada, al teatre, l'home que tenia assegut al darrere va dir: «la meua professió consisteix a trobar sempre les coses que no funcionen. He de detectar l'error abans que causi problemes greus». Era enginyer, alemany pels quatre costats i, per referir-se a la seva feina, feia servir exactament les mateixes paraules que el meu pare, que també era enginyer. Ho vaig trobar fascinant. Compartien la mateixa cultura professional i, per un minut, formaven part, doncs, de la mateixa cultura. Parlar de la cultura significa sempre parlar de la identitat. Vaig sentir parlar d'un home que es queixava que els tramvies de l'antiga RDA formin part del Berlín unificat. Els trobava antiquats. Pertorbaven la seva *pròpia cultura*. Em va fascinar que un *símbol mòbil* —un tramvia— es pogués convertir en el símbol de la identitat de l'Alemanya de l'est, en oposició a la identitat de l'Alemanya de l'oest. Un símbol de *l'altre*.

Parlant d'intercanviar identitats... quan vas escriure Hospitality Klub, vas viatjar a Belgrad. La cultura de la qual volies parlar, t'era massa aliena? Hi vas anar perquè parlar de Bòsnia resultava massa allunyat de la teva experiència?

Em sembla que hauré d'explicar com va anar aquesta història. Vaig conèixer una actriu molt interessant, Vasiliki Roussi. Havíem treballat juntes i, en acabar el projecte, se'm va acostar i em va donar un llibre sobre una noia de Bòsnia. Feia uns dos anys que buscava un dramaturg. Vaig llegir-lo i em va colpir moltíssim. Parlava de les violacions de les noies durant la Guerra de Bòsnia —no pas d'una violació aïllada, sinó de les violacions massives com a eina militar per afeblir l'enemic. Les legions tenien un penis erecte com a símbol. No volia escriure sobre aquella noia. Li volia tornar el llibre. Tenia por d'escriure sobre algú que encara era viu i a qui li havia passat tot allò. Però no hi podia fer res, vaig començar a escriure.

D'alguna manera, sentia que sabia alguna cosa sobre la cultura d'aquella

noia, perquè tinc molta relació amb una família d'origen bosnià que viu a Munic. He estat als seus casaments i funerals. De seguida vaig sentir la necessitat d'anar-hi. Però només tenia diners per a un vol barat. No hi havia cap vol barat per anar a Bòsnia; però sí a Sèrbia, a Belgrad. L'Hospitality Klub existeix de debò. O sigui que l'obra té una base autobiogràfica. Però la resta és ficció. Bé, tot no. El partit de futbol va tenir lloc i també part del diàleg. No són inventats. Però algunes parts sí que ho són. Vaig intentar transformar el narrador en primera persona en un personatge que no em fos gaire proper. O, per dir-ho diferent, és *una altra* veu del cor de veus interiors que es va convertir en el personatge d'una obra.